

بیماری های عمومی			
بند	موضوع	شرایط	نوع معافیت
1	بیماری های قابل علاج	اگر درمان بیش از یک ماه طول بکشد یا فرد در دوران نقاهت باشد	معاف موقت (یک سال)
2	قد	الف) قد کمتر از 145 سانتی متر → معاف دائم تبصره: دارندگان کارشناسی و بالاتر با قد کمتر از 140 سانتی متر → معاف دائم ب) قد بین 145 تا 155 سانتی متر (فوق دیپلم و پایین تر) یا قد بین 140 تا 155 سانتی متر (لیسانس و بالاتر) → معاف از خدمات رزمی	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
3	چاقی مفرط	بیشتر از BMI 35	معاف از خدمات رزمی
4	لاغری مفرط	کمتر از BMI 17	معاف از خدمات رزمی
5	پزشکان مشمول	اگر بیماری در حد معافیت دائم باشد ولی همچنان قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند	معافیت از خدمات سنگین

بیماری های غدد مترشحه داخل			
بند	بیماری / موضوع	شرایط	نوع معافیت
1	غدد هیپوفیز	آکرومگالی، ژیگانتیسم، سندروم کوشینگ، دیابت بی مزه، آدنوم هیپوفیز، هیپوفانکسیون	معاف دائم
2	غده تیروئید	الف) هیپرتیروئیدی شدید و مقاوم به درمان → معاف دائم ب) هیپرتیروئیدی/هیپوتیروئیدی با پاسخ به درمان → معاف از خدمات رزمی ج) گواتر حجیم <100cc با فشار تنفسی (اثبات با اسپرومتری) → معاف دائم د) تیروئیدیت های حاد و تحت حاد → معاف موقت (6 ماه)	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی / معاف موقت
3	غدد پارائتروئید	هیپرپارائتروئیدی یا هیپوپارائتروئیدی	معاف دائم
4	غده فوق کلیوی	پرکاری یا کمکاری غده آدرنال	معاف دائم
5	ژنیکوماستی شدید	اثبات با سونوگرافی، مرحله بلوغ تانر 3 یا بالاتر	معاف دائم
6	سندروم ها	کالین فلتر، کالمن	معاف دائم
7	سایر بیماری های غدد	تومورهای هیپوفیز (خوش خیم یا بدخیم)، هرمافرودیسم	معاف دائم
8	بیماری های متابولیک و تغذیه	الف) دیابت نوع 1 → معاف دائم ب) دیابت نوع 2 با $HbA1C < 7$ و $FBS < 126$ (با تایید مراکز درمانی معتبر) → معاف دائم ج) هایپرانسولینسم همراه با هیپوگلیسمی اثبات شده → معاف دائم	معاف دائم
9	پزشکان مشمول	اگر بیماری در حد معافیت دائم باشد ولی توان طبابت دارند	معاف از خدمات سنگین
10	سایر بیماری ها	الف) دسته دوم ماده 2 آیین نامه → معاف از خدمات رزمی ب) دسته سوم ماده 2 آیین نامه → معاف موقت (6 ماه) ج) دسته چهارم ماده 2 آیین نامه → معاف دائم	معاف دائم / معاف موقت / معاف از خدمات رزمی

بیماری های پوست و بافت های زیر پوست		
بیماری / اختلال	شرایط مهم	نوع معافیت
اگزما	وسیع، مزمن و مقاوم به درمان	معاف دائم / معاف رزمی
عفونت قارچی	وسیع و مقاوم → دائم / کچلی → موقت	معاف دائم / موقت
هیپرهیدروز (تعریق شدید)	کف دست یا پا، شدید	معاف رزمی
لیکن پلان، پسوریازیس شدید، سل پوستی، لوپوس	گسترده و مقاوم	معاف دائم
خال مادرزادی / آنژیوم	کراهت منظر یا اختلال عملی	معاف دائم / رزمی
لنفوم پوستی، اسکارهای وسیع	<20% سطح بدن یا اختلال عملکرد	معاف دائم
اسکار صورت، ویتیلیگو، عوارض عروقی پوستی	گسترده یا کراهت منظر	معاف دائم
هیپودرمی، بیماری های تاولی، میخچه شدید	گسترده و مقاوم	معاف دائم / رزمی
فوروئکولوز، بیماری های شغلی، کهیر شدید، آلورسی	مقاوم یا همراه آنژیوادم / کراهت منظر	معاف دائم / رزمی
آکنه شدید، سالک پوستی، سارکونیدوز	وسیع یا مقاوم	معاف دائم / موقت / رزمی
زودرماتوزها، ایکتیوز، لیکن سیمپلکس	<20% سطح بدن	معاف دائم / رزمی
هیدرآدنیت چرکی عودکننده	—	معاف رزمی
پزشکان مشمول	با بیماری در حد معاف دائم	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری ها	مطابق دسته بندی آیین نامه	معاف دائم / موقت / رزمی

بیماری های داخلی مغز و اعصاب		
بیماری / اختلال	شرایط مهم	نوع معافیت
اختلالات استحالتهای سلول های عصبی	مانند فریدریش و ...	معاف دائم
اختلالات تعادلی مخچه ای	علائم ثابت شده بالینی و پاراکلینیکی	معاف دائم
میلیت ها و عوارض آن	شدید → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
انسفالیت و انسفالوپاتی	با عوارض پایدار و ناتوان کننده	معاف دائم
مولتیبیل اسکروزیس (MS)	—	معاف دائم
آتروفی یا صغر عضلانی	با ضعف شدید → دائم / بدون ضعف مشهود → رزمی	معاف دائم / رزمی
میوپاتی ها (اولیه و ثانویه)	—	معاف دائم
اختلالات مادرزادی سیستم اعصاب مرکزی	هر نوع	معاف دائم
فلج ها (پاراپلژی، همیپلژی، منویلی)	—	معاف دائم / رزمی (کارشناسی و بالاتر)
اختلالات خارج هرمی	حرکات غیرطبیعی	معاف دائم
صرع	ثبوت بالینی و پاراکلینیکی	معاف دائم / رزمی
پلی نوروپاتی های بهبودنیافته	تأیید شده با تست ها	معاف دائم
نوروفیبروماتوز	شدید → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی

مننژیت مزمن و عوارض آن	با اختلال عملی و عصبی	معاف دائم
نورالژی‌ها	—	معاف رزمی
فلج اعصاب کرانیال	شدید → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
سکته مغزی	با عارضه عصبی	معاف دائم
میاستنی گراویس	تأیید بالینی و پاراکلینیکی	معاف دائم
تورتیکولی (کجی گردن)	۱۵-۲۵ درجه → رزمی / بیش از ۲۵ درجه → دائم	معاف دائم / رزمی
فلج مغزی (CP)	با اختلال عملکرد مشهود → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
هایپوکالمی دوره‌ای	حداقل دوبار بستری با تأیید	معاف دائم
گیلن‌باره	حاد → موقت / بهبود یافته → رزمی	معاف موقت / رزمی
پزشکان مشمول	بیماری در حد دائم ولی توان طبابت دارند	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری‌های نورولوژی	مطابق دسته‌بندی آیین‌نامه	معاف دائم / موقت / رزمی

بیماری‌های اعصاب و روان		
بیماری / اختلال	شرایط مهم	نوع معافیت
سایکوزها	اسکیزوفرنی، سایکوز مزمن → دائم / سایکوز گذرا → موقت	معاف دائم / موقت
اختلالات خلقی	دوقطبی نوع ۱ و افسردگی اساسی → دائم / موارد خفیف یا کنترل‌شده → رزمی	معاف دائم / رزمی
اختلالات شخصیتی	ضد اجتماعی، مرزی، اسکیزوئید و ... → دائم / سایر موارد → رزمی	معاف دائم / رزمی
وسواس (OCD)، پانیک، اضطراب، فوبیا، PTSD	شدید و مقاوم → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
عقب‌ماندگی ذهنی	ضریب هوشی >70 → دائم / 70 تا 90 → رزمی	معاف دائم / رزمی
اختلال تکلم و لکت	شدید → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
کژخویی‌ها (انحرافات جنسی و ...)	ابتدا موقت / در صورت اثبات → دائم	معاف موقت → دائم
اختلالات کنترل تکانه	شدید	معاف دائم
اختلالات سوماتوفرم	بیش از ۲ سال و مستند → دائم	معاف دائم / رزمی
اختلالات تیک	شدید → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
اختلالات فراگیر رشد (اوتیسم و ...)	شدید → دائم / خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
اختلال هویت جنسی	با تأیید پزشکی قانونی	معاف دائم
اعتیاد به مواد مخدر یا روان‌گردان	ابتدا معاف موقت	معاف موقت
پزشکان مشمول	بیماری در حد دائم ولی توان طبابت دارند	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری‌های اعصاب و روان	طبق دسته‌بندی آیین‌نامه	معاف دائم / موقت / رزمی

بیماری های جراحی مغز و اعصاب		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
اسپوندیلولیزیس / لیستریس / رترولیستریس	با علائم عصبی → دائم / بدون علائم → رزمی	معاف دائم / رزمی
هرنی یا اکستروژن دیسک	تأیید MRI یا میل‌وگرافی	معاف دائم
برجستگی یا دهیدراتاسیون دیسک	با علائم بالینی	معاف از خدمات رزمی
لامینکتومی (با سوابق مستند)	جز دیسکتومی لیزر خفیف	معاف دائم / رزمی
ساکرالیزاسیون / لومباریزاسیون / اسپینابیفیدا	—	معاف از خدمات رزمی
تومورهای خوش‌خیم ستون فقرات	با اختلال → دائم / بدون اختلال → رزمی	معاف دائم / رزمی
شکستگی مهره‌ها	حاد → موقت / کالپس <25% → دائم / کمتر → رزمی	معاف موقت / دائم / رزمی
تغییر شکل مادرزادی جمجمه	با اختلال عملکرد → دائم / بدون اختلال → رزمی	معاف دائم / رزمی
کیست آراکنوئید و ضایعات مادرزادی اختلالات عروقی مغز (آنوریسم و ...)	با اثر فشاری یا علائم عصبی	معاف دائم
شکستگی‌های جمجمه	بدون عارضه	— معاف دائم
سابقه جراحی مغز و جمجمه	>6 ماه → موقت / با اختلال → دائم / بدون اختلال → رزمی	موقت / دائم / رزمی
کمپرسیون نخاعی (تومور، تنگی کانال و ...)	با علائم بالینی یا فلج	معاف دائم
جسم خارجی در مغز یا نخاع	—	— معاف دائم
توراسیک اوت لت سندرم (TOS)	با علائم بارز → دائم / بدون علائم → رزمی	معاف دائم / رزمی
خونریزی‌های مغزی و مننژ	حاد → موقت / با عارضه → دائم / بدون عارضه → رزمی	موقت / دائم / رزمی
تروماهای عصبی	حاد → موقت / فلج عملی → دائم / حسی → رزمی	موقت / دائم / رزمی
کیست‌های مغزی یا نخاعی	با اختلال → دائم / بدون → رزمی	معاف دائم / رزمی
تومورهای CNS یا محیطی	بدخیم یا خوش‌خیم با اختلال → دائم / خوش‌خیم بدون اختلال → رزمی	معاف دائم / رزمی
عمل جراحی ستون فقرات	حاد → موقت / با اختلال → دائم / بدون اختلال → رزمی	موقت / دائم / رزمی
پزشکان مشمول	بیماری در حد دائم اما قادر به طبابت	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری‌ها	طبق دسته‌بندی آیین‌نامه	موقت / دائم / رزمی

بیماری های ریه و قفسه صدری		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
تغییر شکل قفسه صدری	با اختلال EF>50 یا FVC>40 → دائم / بدون اختلال → رزمی	معاف دائم / رزمی
تغییر شکل یا ناهنجاری مجاری هوایی	FEV1<50%	معاف دائم
نقص مادرزادی دیافراگم	—	— معاف دائم
اژنزی یا رزکسیون ریه	دائم / اختلال خفیف → رزمی → FVC<40	معاف دائم / رزمی

استئومیلیت دنده/جناغ/کتف	مزمین → دائم / حاد → موقت / بهبود → رزمی	دائم / موقت / رزمی
شکستگی دنده/جناغ/تر قوه/کتف	حاد → موقت / $FEV1 > 50$ یا $FVC > 40$ → دائم / خفیف → رزمی	موقت / دائم / رزمی
اسم	دائم / خفیف → رزمی → $FEV1 < 50$	معاف دائم / رزمی
برونشکتازی، سیستیک فیبروزیس، برونشیت مزمن و سایر اختلالات ریه	اختلال متوسط یا شدید / شرایط بالینی	معاف دائم / رزمی
پزشکان مشمول با بیماری دائم اما قادر به طبابت	—	معاف از خدمات سنگین

بیماری های استخوان (ارتوپدی)		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
انحرافات ستون فقرات	کیفوز بیش از 70 یا اسکولیوز بیش از 30 → دائم / متوسط → رزمی	معاف دائم / رزمی
شکستگی های لگن	نوع مالگین → دائم / Book Open → رزمی	معاف دائم / رزمی
استئومیلیت	حاد → موقت / مزمین یا با تغییر شکل → دائم	موقت / دائم
تومورهای خوش خیم استخوان	اختلال مشهود یا قطر $< 3/1$ → دائم / قطر $> 3/1$ → رزمی	معاف دائم / رزمی
کیست های استخوانی	بزرگ یا متعدد → دائم / کوچک و بدون عارضه → رزمی	معاف دائم / رزمی
شکستگی های استخوان بلند	جو نخورده یا مفصل کاذب → دائم / جوش خورده بدون عارضه → رزمی / کمتر از 6 ماه → موقت	دائم / رزمی / موقت
قطع یا فقدان اندام / انگشتان	قطع کامل یا اختلال عملکرد → دائم / جزئی یا برای مدارک بالاتر → رزمی	معاف دائم / رزمی
محدودیت حرکتی مفاصل بزرگ	محدودیت شدید یا غیر قابل درمان → دائم / محدودیت متوسط یا خفیف → رزمی	معاف دائم / رزمی
پارگی منیسک و رباطها	پارگی چند رباط یا شدید → دائم / جزئی → رزمی	معاف دائم / رزمی
صافی کف پا و اختلالات مچ و تاندون آشیل	اختلال عملکرد → دائم / بدون عارضه → رزمی	معاف دائم / رزمی
سایر بیماری های استخوانی مشمول	—	معاف رزمی / موقت / دائم بسته به نوع
پزشکان مشمول با بیماری دائم اما قادر به طبابت	—	معاف از خدمات سنگین

بیماری های دستگاه گوارش و جراحی عمومی		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
ازوفاژیت	شدید (مری بارت یا دیسپلازی یا اولسر با عارضه ناتوان کننده)	معاف دائم
ازوفاژیت	مراحل 1 و 2	معاف از خدمات رزمی
اشالزی	عمل نشده یا عمل شده با عارضه / عود	دائم / رزمی
واریس مری	هر علت و هر درجه	معاف دائم

معاف دائم / رزمی	با عارضه (خونریزی یا سوراخ) / بدون عارضه	زخم دستگاه گوارش
معاف دائم / رزمی	با عارضه مزمن یا بدون عارضه	اعمال جراحی روی کبد، کیسه صفرا، پانکراس، طحال
دائم / رزمی	بدخیم یا خوشخیم با اختلال عملکرد / خوشخیم بدون اختلال	تومورها و کیست‌های دستگاه گوارش
—	معاف دائم	آسیت و آسیب‌های متابولیک کبد
موقت / دائم / رزمی	حاد / عمل شده با عارضه / بدون عارضه	آبسه‌های چرکی و آمیبی کبد
دائم / رزمی / دائم	<5 سانتی‌متر / >5 سانتی‌متر / کرگلرنجار و مشابه	همانژیوم و بیماری‌های نادر کبدی
—	معاف دائم	کلیه اعمال جراحی گوارشی همراه با اختلال عملکرد یا چسبندگی
دائم / رزمی / دائم	عمل شده با عارضه / بدون عارضه / گرید 3 با اختلال عملکرد	فتق‌ها و فتق‌های دیافراگماتیک
رزمی / دائم / موقت	عمل شده یا نشده / عود کننده / جهت عمل جراحی	سینوس و آبسه‌های ناحیه مقعد
دائم / رزمی	شدید با اختلال عملکرد / خفیف و متوسط	بواسیرها و واریس‌ها
—	معاف از خدمات سنگین	مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت

بیماری های خون و انکولوژی		
نوع معافیت	شرایط مهم	بیماری / عارضه
معاف دائم / رزمی	مقاوم به درمان / قابل درمان دارویی	کم خونی مگالوبلاستیک
معاف دائم / رزمی	Ovalsitosis >40% / 15-40%	اختلالات ساختمانی ارثی گلبول قرمز
معاف دائم / رزمی	هموگلوبین >9 / 9-12	کم خونی مزمن مادرزادی
ششماه معاف موقت	هموگلوبین >10	کم خونی اکتسابی
—	معاف دائم	پلی‌گلوبولی و ترومبوسیتوز اولیه
معاف دائم / رزمی	کمتر از 75 یا عوارض بالینی	اختلالات پلاکتی
—	معاف دائم	بدخیمی‌های خون و لنفاوی
معاف دائم	با تایید مراکز تخصصی	اختلالات خونی ایمونولوژیک با علائم بالینی
ششماه موقت / دائم	ناشی از دارو / غیر دارویی	آگرانولوسیتوز
معاف دائم	ماژور، اینترمدیت، به جز Trait	تالاسمی و سیکل سل
معاف دائم	با مقاوم به درمان Neut<1200 یا Plt<100k یا Hb<10	آپلازی یا هیپوپلازی مغز استخوان
معاف دائم	هر نوع، هر عضو، حتی درمان شده	تومورهای بدخیم
—	معاف دائم	تومورهای خوشخیم با اختلال عملکرد یا عود کننده
—	معاف از خدمات سنگین	مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت

بیماری های دستگاه ادراری تناسلی		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
انسداد ادراری	فقط با جراحی و عود کننده	معاف دائم
بازگشت ادرار به حالبها	دوطرفه یا یک طرفه $\leq$ درجه 3	معاف دائم
عفونت های مزمن دستگاه ادراری	سه نوبت یا بیشتر در هر عضو	معاف دائم
سنگ های حالب، کلیه، پروستات، مثانه	هیدرونفروز درجه 3، سنگ شاخ گوزنی یا متعدد علامت دار	معاف دائم / رزمی / موقت
تومور های خوش خیم یا بدخیم دستگاه ادراری تناسلی	عمل شده یا نشده، عارضه دار	معاف دائم
بیماری های کلیوی مزمن و سندرم نفرونیک	پروتئین اوری $< 500 \text{ mg}$ ، نارسایی مزمن، گلومرولونفریت مزمن	معاف دائم
هیدرونفروز یا اتساع لگنچه	درجه 3 یا غیر قابل درمان	معاف دائم
نفرکتومی و اختلالات آناتومیک کلیه	یک طرفه، دوطرفه، کلیه اسبی، آپالزی	معاف دائم / رزمی
تنگی یا تغییر مسیر مجرا و مثانه نوروژنیک	نیاز به جراحی یا اختلال عملکرد شدید	معاف دائم / رزمی / موقت
اپیدیدیمیت مزمن، واریکوسل و اختلالات بیضه	نیاز به عمل یا عود شدید	معاف دائم / رزمی / ششماه موقت
مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت	—	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری ها	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین نامه	رزمی / موقت / دائم

بیماری های فک و دهان و دندان		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
ناهنجاری های استخوانی فک و صورت	اختلال شدید در جویدن یا تکلم و همراه با سوء تغذیه	معاف دائم
آنکیلوژ مفصل تمپور و مندیبولار	یک طرفه یا دوطرفه، تأیید پاراکلینیکی	معاف دائم
تومور های خوش خیم فک و دهان	حجم و موقعیت ایجاد اختلال شدید در جویدن یا تکلم	معاف دائم
کام شکافدار یا لب شکری	عمل نشده یا عمل شده با عارضه تنفسی/تغذیه ای/اختلال تکلم/کراهت منظر	معاف دائم
استئومیلیت استخوان های فک	بعد از درمان منجر به ناهنجاری مشهود	معاف دائم
ناهنجاری های زبان	اختلال شدید در جویدن، تکلم یا بلع	معاف دائم
تومور های بدخیم فک و دهان	همه موارد	معاف دائم
ناهنجاری های اسکلتی، استخوانی و عضلانی فک و صورت	عدم تقارن صورت و کراهت منظر	معاف دائم
مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت	—	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری ها	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین نامه	رزمی / موقت / دائم

بیماری های چشم و عوارض بینایی		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
هیپرمتریپی با سیکلوپلژی کامل	<6 دیوپتر یک چشم، <8 دیوپتر برای کارشناسی به بالا؛ 3-6 دیوپتر هر چشم	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
میوپی با سیکلوپلژی کامل	<6 دیوپتر یک چشم، <8 دیوپتر برای کارشناسی به بالا؛ 3-6 دیوپتر هر چشم	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
استیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط	<5 دیوپتر یک چشم، <7 دیوپتر برای کارشناسی به بالا؛ 3-5 دیوپتر هر چشم	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
فقدان یک چشم یا بینایی کمتر از 10% / میدان بینایی > 10 درجه	—	معاف دائم
اورام ملتحمه فصلی شدید	—	معاف از خدمات رزمی
سایر بیماری های ملتحمه و پلک (سیمبلفارون، گزروزیس، انتروپيون، اکتروپيون)	دو چشم / یک چشم	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
ناخنک پیشرفته تا مرکز قرنیه	دو چشم با اختلال میدان بینایی / یک چشم	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
لک مرکزی قرنیه	وسیع (<3 میلی متر مربع سطح قرنیه) / خفیف	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
کراتیت های انترستیشیل و دیستروفی های قرنیه با اختلال دید	یک یا دو چشم	معاف دائم
کلوبوم مادرزادی مردمک	با / بدون گرفتاری شبکیه	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
ایریدوسیکلیت های شدید و مزمن	یک یا دو چشم با چسبندگی وسیع	معاف دائم
اکلوزیون و سیکلوزیون کامل مردمک	یک یا دو چشم	معاف دائم
ایریدکتومی یا ایریدودیالیز وسیع	با / بدون کاهش دید و عوارض	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
کاتاراکت مادرزادی، ضربه ای، متابولیک یا عمل شده	با اختلال دید / بدون اختلال دید برای کارشناسی به بالا	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
کدورت شدید زجاجیه، کوریو رتینیت، رتینیت پیگمانتوزا، دژنراسیون شبکیه و شب کوری با ERG	با افت ولتاژ ≤ نصف طبیعی / کمتر از نصف	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
لوکساسیون کامل یا ناقص عدسی، انفصال شبکیه، آمبولی شریان یا ترومبوز وریدی، بیماری های ماکولا و عصب بینایی، میکروفتالمی، آگروفتالمی، فلج عضلات چشم، افتادگی پلک، نیساگموس، گلوکوم، اجسام خارجی غیر قابل جراحی، پیوند قرنیه، کراتوکونوس	یک یا دو چشم بسته به نوع بیماری	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
تومور های خوش خیم چشم، آمبلیوپی، خشکی چشم مزمن	—	معاف از خدمات رزمی
مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت	—	معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری ها	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین نامه	معاف از خدمات رزمی / معاف موقت / معاف دائم

بیماری های گوش، حلق و بینی		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
کاهش شنوایی یک طرفه	میانگین آستانه هوا < 80 دسی بل؛ 50-80 دسی بل برای دیپلم پایین تر؛ 50-100 دسی بل برای کارشناسی و بالاتر	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
کاهش شنوایی دو گوش	هر گوش < 50 دسی بل؛ 25-50 دسی بل: معاف از خدمات رزمی	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
کری و لالی	—	معاف دائم
فقدان کامل گوش	دو طرفه / یک طرفه	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
آتریزی یا انسداد مجرای گوش خارجی	تمام طول مجرا / قسمتی از مجرا	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
عفونت مزمن گوش میانی (nonsafe) و کلسنتانوم	یک یا دو طرفه	معاف دائم
عمل رادیکال ماستوییدکتومی یا Down Wall Canal	—	معاف دائم
عفونت مزمن گوش میانی با ترشح چرکی و پارگی برده و کاهش شنوایی < 35 دسی بل	—	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی برای کارشناسی به بالا
فلج کامل عصب صورتی مقاوم به درمان	مزمن < 6 ماه / حاد	معاف دائم / ششماه معاف موقت
البرنتیت ها با نستاگموس واضح	اثبات پاراکلینیک	معاف دائم
سندروم منیر یا سرگیجه مزمن گوش	مدت < 6 ماه / > 6 ماه	معاف دائم / ششماه معاف موقت
عوارض مادرزادی یا عفونی بینی، کام، لب و حلق با اختلال شدید	اختلال تنفسی، صوتی یا گوارشی / کراهت منظر	معاف دائم
شکستگی قدیمی بینی با تغییر شکل رینیت آتروفیک با کرت متعفن (بیماری اوژن)	نیاز به عمل جراحی	معاف از خدمات رزمی
آنژیو فیبروم نازوفارنکس	درجه 2 / سایر موارد Cadish	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
سینوزیت های توأم مزمن	—	معاف از خدمات رزمی
بولسوز بینی	دو طرفه عودکننده بعد از عمل با اختلال عملکرد تنفسی / یک طرفه و سایر موارد	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
تومورهای مخلوط غده بناگوشی یا تحت فکی	عمل شده یا نشده، اثبات در مراکز نظامی/دانشگاهی	معاف دائم
بیماری های مادرزادی، التهابی، عفونی، ضربه ای یا تومورهای حنجره با اختلال شدید دائمی صوتی یا تنفسی	تأیید پاراکلینیک	معاف دائم
تومورهای گلوموس ژوگولر و آنژیوماهای وسیع ENT و دهان و فک و سینوس ها	—	معاف دائم
فلج تارهای صوتی	دو طرفه / غیر ارگانیک دو طرفه	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
تومورهای بینی و سینوس ها	بدخیم / خوشخیم	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت	—	معاف از خدمات سنگین

معاف از خدمات رزمی / معاف موقت / معاف دائم	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین نامه	سایر بیماری‌ها
---	-------------------------------------	----------------

بیماری های قلب و عروق		
نوع معافیت	شرایط مهم	بیماری / عارضه
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی برای کارشناسی به بالا	ثابت در مراکز نظامی/دانشگاهی؛ بدون اختلال عملکرد یا نارسایی جزئی	عوارض عضوی دریچه قلب (عمل شده و نشده)
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	با عارضه / بدون عارضه؛ عملکرد قلب طبیعی	بیماری مادرزادی قلب
معاف دائم	هر درجه و حالت	بیماری عروق کرونر
معاف دائم / ششماه معاف موقت	EF <50 / EF 50-55	نارسایی مزمن قلب
معاف دائم	التهابی، تومورال، مادرزادی و اکتسابی	بیماری مزمن پریکارد، اندوکارد، میوکارد
معاف دائم	هر مورد، عمل شده یا نشده	بیماری‌های مادرزادی یا اکتسابی آنورت و سرخرگ‌های بزرگ
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	در %60 یا Diastolic >100 یا Systolic >160 اندازه‌گیری‌ها / فشار کمتر	ازدیاد فشار خون شریانی
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	عودکننده <3 بار / درمان شده غیر عودکننده	ترومبوفلیبیت‌ها
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	اکستراسیستول <10 یا 5-10 در دقیقه	اختلالات ریتم فوق بطنی
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	اکستراسیستول <5 در دقیقه، چندکانونی یا فرم Multi، T-on-R	اختلالات ریتم بطنی
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	bpm بیش از 2 بار / 140-110 bpm ≥	تاکی‌آریتمی فوق بطنی
معاف دائم	سندرم SSS، برادی‌کاردی >50 bpm، با افزایش ضربان در فعالیت	اختلال هدایت داخل دهلیزی و بلوک سینوس
معاف دائم / معاف از خدمات رزمی	نیاز به پیس‌دائم/موقت / سندرم WPW و سایر اختلالات هدایت	اختلال هدایت دهلیز-بطنی
معاف دائم	—	سابقه بیماری تب روماتیسمی با عوارض قلبی
معاف دائم	تأیید پاراکلینیک	شوک وازوآگال با سنکوپ‌های مکرر
معاف از خدمات سنگین	—	مشمولین پزشکی با بیماری دائم ولی قادر به طبابت
معاف از خدمات رزمی / معاف موقت / معاف دائم	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین نامه	سایر بیماری‌ها

بیماری های روماتولوژی و بافت همبند		
نوع معافیت	شرایط مهم	بیماری / عارضه
ششماه معاف موقت / معاف دائم	حاد جهت مراحل درمان / عدم پاسخ به درمان با تغییر شکل مفصل	آرتريت‌های عفونی یا ناشی از تروما (مفاصل بزرگ)
معاف دائم	—	آرتريت‌های عفونی مزمن مفاصل بزرگ
ششماه معاف موقت / معاف دائم / معاف دائم	حاد / مزمن / هیدرآرتروز مزمن	آرتريت‌های التهابی (روماتوئید، لوپوس، اسپوندیلیت، پسوریازیس و غیره)

و اسکولیت ها (نکروزان، تاکایاسو، بهجت، پان میکروسکوپیك و غیره)	با یا بدون گرفتاری احشاء	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی برای بهجت پوستی مخاطی
کالژتوزها، اسکرودرمی‌ها، پلی‌میوزیت‌ها، درماتومیوزیت		— معاف دائم
بیماری‌های متابولیک استخوان	استئومالاسی، استئوپروز ثانویه یا ارثی، استئوپنی خفیف	معاف دائم / معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
بیماری‌های کریستالی (نقرس، نقرس کاذب)	عود 3 بار / کاذب یا هایپر اورسمی	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
استئوآرتریت مفاصل بزرگ و کوچک	شدید و ناتوان‌کننده / خفیف	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
شانه منجمد، پارگی روتاتورکاف، پری‌آرتریت شانه	پارگی روتاتورکاف برای کارشناسی و بالاتر بدون عارضه	معاف دائم / معاف از خدمات رزمی
، ارتروپاتی نورولوژیک (شارکو)، RSDS شبه‌تومور مفاصل		— معاف دائم
استئونکروز مفاصل بزرگ یا کوچک با اختلال عملکرد		— معاف دائم
اسپوندیلودیسیت یا اسپوندیلودیسکیت (بروسالنی، استافی، سالمونالنی)		— معاف دائم
بیماری‌های بافت همبند (استئوژنریس ایمپرفکتا، اهلر دانلوس، مارفان)		— معاف دائم
مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت		— معاف از خدمات سنگین
سایر بیماری‌ها	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین‌نامه	معاف از خدمات رزمی / ششماه معاف موقت / معاف دائم

بیماری های عفونی		
بیماری / عارضه	شرایط مهم	نوع معافیت
هپاتیت	حاد	ششماه معاف موقت
هپاتیت	مزمن (بیش از 6 ماه)	معاف دائم
مثبت HBSAg	یک آزمایش مثبت	ششماه معاف موقت
مثبت HBSAg	بعد از ششماه مجدد مثبت	معاف دائم
هپاتیت C با عوارض	تأیید آزمایشگاه نظامی یا دانشگاهی	معاف دائم
	HTLV I & II	— معاف دائم
سل	ریه فعال / احشائی فعال / ستون فقرات و مفاصل	معاف دائم
سل بهبود یافته با اسناد درمان	با تأیید مستندات کلینیکی و پاراکلینیکی	معاف از خدمات رزمی
جذام	هر مرحله و شکل	معاف دائم
عوارض مزمن بیماری‌های عفونی (<6 ماه)	اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد	معاف دائم
نقص ایمنی سلولی یا HIV مثبت	با تأیید مراکز نظامی یا دانشگاهی	معاف دائم
مالاریا مقاوم به کلروکین		— معاف دائم
بروسلوز مقاوم یا عودکننده		— معاف دائم

معاف دائم	—	نقص ایمنی مادرزادی (اختلال کمی یا کیفی سلول‌ها)
معاف دائم	در طول خدمت	تب خونریزی‌دهنده (کریمه کنگو)
ششماه معاف موقت	قبل از اعزام	تب خونریزی‌دهنده (کریمه کنگو)
معاف دائم	—	کیست هیپاتیک
معاف از خدمات سنگین	—	مشمولین پزشک با بیماری دائم ولی قادر به طبابت
معاف از خدمات رزمی / ششماه معاف موقت / معاف دائم	مطابق دسته 2، 3، 4 ماده 2 آیین‌نامه	سایر بیماری‌ها